

MONIKULTTUURINEN LAPSEN ETU -VERKOSTON LAUSUNTO

Allekirjoittaneet lapsi-, nuoriso- ja maahanmuuttajatyötä tekevät järjestöt kuuluvat Monikulttuurinen Lapsen Etu -verkostoon ja ovat päättäneet lausua yhteisesti seuraavaa lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmasta:

Yleistä

Ohjelmassa käytetään käsitettä "kansalainen". Tätä olisi tärkeä avata ohjelman alussa ettei lukijalle jää kuva, että kansalaisella tarkoitetaan Suomen kansalaista.

Maahanmuuttajanuoret termin sijaan tulisi käyttää termiä monikulttuuriset nuoret, jos halutaan puhua niistäkin nuorista, jotka ovat syntyneet Suomessa. Yhdenvertaisuus on vaarassa olla toteutumatta myös Suomessa syntyneiden lasten ja nuorten kohdalla, joiden yksi tai useampi vanhempi on syntyperältään ulkomaalainen.

Ohjelmassa ei tällä hetkellä kiinnitetä huomiota ilman oleskelulupaa olevien lasten asemaan eli lasten ja nuorten ryhmään, joka on yksi kaikista haavoittuvimmassa asemassa olevista lasten ja nuorten ryhmistä suomalaisessa yhteiskunnassa. Verkosto toivoo, että alla esitetyt huomiot liittyen monikulttuuristen lasten ja nuorten hyvinvointiin sisällytetään kehittämisohjelmaan.

Kommentit kehittämisohjelmaan:

Strateginen tavoite 2 Yhdenvertaisuutta tuetaan

Rasismi ja syrjintä ovat laajempi ilmiö kuin vain viharikokset. Viharikos termi tulisi määritellä ohjelmassa.

Ääri-ilmiöihin puuttumisen lisäksi on tärkeää panostaa ongelmien ennaltaehkäisyyn. Rasismin ja syrjinnän ennaltaehkäisy tulisi sisällyttää ohjelmaan systemaattisesti. Keskeisiä toimenpiteitä ennaltaehkäisyssä ovat:

- 1) lasten ja nuorten parissa toimivien viranomaisten ja järjestötoimijoiden yhdenvertaisuuteen, ihmisoikeuksiin, rasismin vastaisuuteen ja syrjimättömyyteen liittyvän osaamisen vahvistaminen eli konkreettisia työvälineitä ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen
- 2) lasten ja nuorten parissa toimivien ja nuorten asenteisiin vaikuttaminen esimerkiksi globaalikasvatusmenetelmien avulla
- 3) yhdenvertaisuutta edistävän työotteen läpileikkaavuus ja sitoutuneisuus koko organisaatiossa esimerkiksi yhdenvertaisuussuunnitelmien avulla

Edellä mainitut toimenpiteet tulisi ulottaa myös lasten ja nuorten parissa työskenteleväksi opiskelevien tutkintorakenteisiin.

Osiassa tulisi käydä selvemmin ilmi pitkäjänteinen suunnitelma rasismin ja syrjinnän vastaisuudesta: ketkä ovat toteuttamisvastuussa, mitä ovat konkreettiset toimenpiteet, miten arvioidaan toimenpiteiden laatua ja vaikutuksia, miten ja kuka

toteuttaa valtakunnallista seuranta lasten ja nuorten oikeuksien toteutumisesta syrjimättömyyden ja rasminvastaisuuden näkökulmasta ja lasten ja nuorten asenteista monimuotoisuutta ja monikulttuurisuutta kohtaan.

Uhrien avunsaannissa tulisi ohjelmassa mainita uudistettavan yhdenvertaisuuslain yhdenvertaisuusvaltuutetun toiminnan ulottaminen lapsiin ja nuoriin ja tulevan valtuutetun toiminnan ulottaminen alueellisesti ja matalan kynnyksen tukipalveluiksi myös lapsille ja nuorille. Uhrien avunsaannin tehostamisessa on varmistettava, että oikeussuojakeinot ja tieto niistä ovat lasten ja nuorten ulottuvilla, heille ymmärrettävällä kielellä ja saavutettavalla tavalla.

Ohjelmassa mainitut pakkoavioliitot ovat suomalaisessakin yhteiskunnassa esiintyvä ongelma. Pakkoavioliittojen ja kunniaväkivallan ratkaisukeinoissa on tärkeä tunnistaa yhteisöjen valtarakenteisiin liittyvät ongelmat. Ongelmien ratkaisemiseksi tulisi hyödyntää olemassa olevaa asiantuntemusta ja menetelmiä sekä monialaista yhteistyötä, jossa toimitaan uhrin lisäksi koko perheen kanssa.

Eri etnisiin ryhmiin kuuluvien nuorten toisiinsa kohdistuvien asenteiden selvittämistä koskevassa kohdassa jää epäselväksi luetaanko ohjelmassa suomalaiset nuoret etniseksi ryhmäksi. Verkosto esittää, että kyseisessä selvitystyössä sekä koko ohjelmassa suomalaiset nuoret luetaan etniseksi ryhmäksi. Jos kyse on kuitenkin niin sanottuihin etnisiin vähemmistöihin kuuluvien nuorten keskinäisiin asenteisiin liittyvästä selvityksestä, tulisi ohjelmassa avata miksi tällainenkin tutkimustieto on tarpeen. Rasmin kohteeksi joutuneelle rasmin kokemukset ovat aina tuhoisia, mutta on tärkeää tarkastella myös sitä, mikä merkitys valtarakenteilla on rasmissa.

Strateginen tavoite 4 Koulutuksellista tasa-arvoa parannetaan

Monikulttuuristen lasten ja nuorten yhdenvertaisissa koulutusmahdollisuuksissa on vakavia puutteita: Esimerkiksi vastaanottokeskuksissa asuvat lapset ja nuoret eivät ole kaikissa kunnissa päässeet kunnan järjestämään kouluopetukseen. Lisäksi monikulttuuristen lasten koulusta katoamiseen ei puututa yhdenvertaisesti ja ohjeistusten mukaisesti. Ohjelman koulutuksellista tasa-arvoa koskevaan osioon tulee sisällyttää toimenpiteitä, joilla varmistetaan ilman oleskelulupaa olevien lasten oikeus päästä kouluopetukseen ja viranomaisten välinen tiedonsiirto lasten katoamistapauksissa.

Maahanmuuttajataustaisilla vanhemmilla ei ole aina tietoa suomalaisesta koulujärjestelmästä ja käytännöistä. Avoimuus koulun asioissa ja aktiivinen vuorovaikutussuhde vanhempien kanssa auttaisivat myös niitä vanhempia, jotka ovat esimerkiksi luku- ja kirjoitustaidottomia ja joiden on haasteellista tukea lastensa koulun käyntiä. Ohjelmaan tulisi sisällyttää monikulttuuristen perheiden ja eri toimijoiden monialainen yhteistyö monikulttuuristen nuorten koulutuksellisen yhdenvertaisuuden saavuttamiseksi.

Opintoihin sijoittumattomien nuorten kohdalla tulisi ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota 15–17-vuotiaisiin juuri maahan tulleisiin nuoriin. Toimenpiteinä näiden nuorten tukemisessa ovat nuorten omat kotouttamissuunnitelmat sekä kotouttamislain Osallisena Suomessa -hankkeen kokemusten levittäminen valtakunnallisesti opetussektorille.

Helsingissä 17.10.2011

Adoptioperheet
Ensi- ja turvakotien liitto
Erityishuoltojärjestöjen liitto EHJÄ
Ihmisoikeusliitto
Lastensuojelun Keskusliitto
Monika-Naiset liitto
Monikulttuuristen perheiden liitto - Union of Multicultural Families
Parasta Lapsille
Pelastakaa Lapset
Plan Suomi Säätiö
Suomen Mielensterveysseura
Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi
Suomen Punainen Risti
Suomen Somaliliitto
Suomen UNICEF
Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto FARO/ SVYL
Yhteiset Lapsemme